

KYSY, KOHTAA JA KUUNTELE
- Opas seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan
ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä

ISBN 978-952-7094-46-4

1. painos (sid.)

Teoksen nimi: Kysy, kohtaa ja kuuntele - Opas seksuaalisen
houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn
nuorisotyössä

Tekijät: Merja-Maaria Oinas, Mika Pietilä & Venla Tuohino
(toim.)

Kuvat: Petteri Löppönen (s. 53, 81, 83 ja 91)

Julkaisija: Koordinaatti, Oulun kaupunki

Vuosi: 2020

Graafinen suunnittelu ja taitto: Tiina Haataja,
Painatuspalvelut, Monetra Oulu Oy

Paino: Grano Oy

Kustantaja ja kustannuspaikka: Koordinaatti, Oulun kaupunki

Koordinaatti

OULU

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Laura Juntunen

1.2 Yksi kohtaaminen voi muuttaa kaiken

Minusta ei lähtenyt ääntäkään, kehoni ei totellut aivojeni käskyjä. Pimeään hiljaisuuden rikkoi-
vat vain humalainen ähinä ja jostain kaukaa kuuluva bassonjytke. Kun se oli ohi, sanat olivat
kadonneet. Ne takertuivat kurkkuuni vuosiksi ja kieltäytyivät tulemasta ulos.

Olin 15-vuotias, kun koin seksuaaliväkivaltaa toistuvasti lyhyen ajan sisällä. Pelkäsin, etten
koskaan pääsisi yli kokemuksistani.

Kuukausien ajan kuulin tuon huohotuksen korvissani joka ilta, kun kävin vuoteelleni makaa-
maan. Ahdistus, häpeä ja tunne kehoni likaisuudesta piinasivat minua päivin ja öin. Käytin
runsaasti päihteitä, hakeuduin vaarallisiin tilanteisiin ja toivoin, että kuolisin.

Vaikka kokemukseni olivat kamalia, olin myös valtavan onnekas. Minun paha oloni tuli näh-
dyksi.

Hätäni huomattiin koulussa

Koulussa opettajani huomasi, ettei kaikki ollut kunnossa. Koska en pystynyt puhumaan ää-
neen, hän pyysi minua kirjoittamaan, ja niin vyyhti alkoi purkautua. Ilman tätä sinnikästä ja
rohkeaa ihmistä en välttämättä olisi kertonut kokemastani kenellekään.

Poliisit, sairaanhoitajat ja sosiaalityöntekijät kohtelivat minua hyvin. Tapahtumaketjua selvitettäessä minua ei johdateltu, painostettu tai väheksytty. Ammattilaiset kuuntelivat minua ja selittivät, miksi lastensuojeluilmoitus oli pakko tehdä.

”Yhdessäkin kohtaamisessa voi olla pelastuksen siemen. Se voi olla juuri se hetki, jota nuori on koko ajan odottanut ja jossa hän saa vihdoin luvan puhua ja itkeä. Kokemuksesta tiedän myös sen, että vaikka nuori ei heti kertoisi mikä hänen mieltään painaa, jo pelkkä kysymys rohkaisee ja viestittää, että hänestä välitetään.”

toipumisprosessi ei päässyt edes alkamaan. Me kaikki vaikenimme ja yritimme unohtaa. Minulle trauma oli kuitenkin alituinen kumppani. Huuhotus kaikui painajaisten taustalla aina parikymppiseksi asti.

Kysy, kuuntele, lohduta

Viisi vuotta myöhemmin muistikuvat, jotka olin yrittänyt unohtaa, eivät enää suostuneet vaiennettaviksi. Paniikkikohtaukset ja pelkotilat saivat minut polvilleni. Jouduin kohtaamaan menneisyyden, halusin tai en.

Toipumisprosessin aikana palasin ajatuksissani toistuvasti paitsi itse tapahtumiin, myös niitä seuranneisiin viikkoihin. Jokainen rohkaiseva kohtaaminen minua kuunnelleen aikuisen kanssa nousi uudestaan mieleeni ja kannusti minua nyt eteenpäin. Jokaisella näistä ihmisistä oli lopulta roolinsa siinä, että selvisin. Olen heidän ammattitaidostaan ikuisesti kiitollinen.

Nykyään kierrän puhumassa kokemuksistani, koska 15-vuotiaana seksuaaliväkivallan uhrina olisin ennen kaikkea halunnut kuulla ja nähdä, että kaikki voi taas kerran olla hyvin. Omalla kohdallani toipuminen vei vuosia ja vaati pitkää terapiaa, mutta oli silti mahdollista.

Tiedän olleeni etuoikeutettu, kun sain kaiken jälkeen itkeä myös kotona turvallisessa sylissä ja olla lohdutettavana. Kokemani turva ja lämpö kantoivat synkimmän hetken yli.

Vaikka tieto tapahtuneesta otettiin vastaan ja käsiteltiin hyvin, henkisesti olisin kuitenkin tarvinnut enemmän tukea. Kriisiapu jäi saamatta ja tapahtumien traumaattisuus painui taka-alalle. Koska minun oli tuoreeltaan lähes mahdotonta puhua tapahtuneesta, asian käsittely jäi myöhemmäksi. Lopulta se unohtui kokonaan.

Tapahtumien ajattelemisenkin oli vaikeaa. Olisin kaivannut ihmistä, joka olisi uskaltanut kohdata seksuaaliväkivallan kanssani. Nyt

Nuorisoalan ammattilaisia haluaisin rohkaista kysymään nuorilta näiden mieltä painavista asioista, vaikka se pelottaisikin. Kohtaamaan, vaikka kauhistuttaa ja kuuntelemaan kiireenkin keskellä.

Vaikka aihe tuntuisi vaikealta, ainakin itse koin suorat kysymykset kaikkein helpoimmiksi:

- Onko joku tehnyt tai yrittänyt tehdä sinulle jotakin, mitä et olisi halunnut tapahtuvan?
- Onko tapahtunut jotain, mikä tuntuu sinusta nyt pahalta?
- Jos et pysty puhumaan, voisitko kirjoittaa?

Suoriin kysymyksiin voi vastata vaikka nyökkäämällä. Sen sijaan vihjailu puolin ja toisin ei vienyt asioita lainkaan eteenpäin.

Yhdessäkin kohtaamisessa voi olla pelastuksen siemen. Se voi olla juuri se hetki, jota nuori on koko ajan odottanut ja jossa hän saa vihdoin luvan puhua ja itkeä. Kokemuksesta tiedän myös sen, että vaikka nuori ei heti kertoisi mikä hänen mieltään painaa, jo pelkkä kysymys rohkaisee ja viestittää, että hänestä välitetään.

Tapahtuneen paljastaminen on äärimmäisen pelottavaa. Avunhuuto vaatii nuorelta suuria ponnistuksia, juuri oikean hetken ja ihmisen. Silloin sinun ei tarvitse olla psykiatri tai asiantuntija kohdataksesi nuoren. Olet merkityksellinen juuri sellaisena kuin olet, turvallisena ja luotettavana aikuisena. Riittää, että olet läsnä ja kuuntelet.

Kysymällä, kuuntelemalla ja lohduttamalla sinä voit pelastaa kokonaisen elämän. Saatat olla ainut, jolla on tilaisuus kertoa nuorelle, että kyllä tästä vielä selvitään.